

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	30 Mehefin 2022
Aelod / Swyddog Arweiniol	Arweinydd / Pennaeth Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Gwasanaethau Cefn Gwlad
Awdur yr Adroddiad:	Emlyn Jones, Pennaeth Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Gwasanaethau Cefn Gwlad
Teitl	Rhaglen Adfywio a Llywodraethu y Rhyl

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn amlinellu'r gwaith a wneir drwy Raglen Adfywio'r Rhyl a'r trefniadau llywodraethu sy'n cefnogi'r gwaith hwn.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Darparu gwybodaeth ynglŷn â Rhaglen Adfywio'r Rhyl, y trefniadau llywodraethu ac effeithiolrwydd gwaith y Bwrdd Rhaglen wrth gyflwyno'r rhaglen.

3. Beth yw'r argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn ystyried cynnwys yr adroddiad, a rhoi arsylwadau ar y materion a adroddir ynddo.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Mae Adfywio'r Rhyl wedi bod yn flaenoriaeth gan y Cyngor (a Llywodraeth Cymru) ers nifer o flynyddoedd oherwydd y lefelau o amddifadedd yn y Dref, mae'r 2 ward mwyaf difreintiedig yng Nghymru wedi eu lleoli yng Ngorllewin y Rhyl o fewn ac o amgylch Canol y Dref. O ganlyniad bu llawer iawn o fuddsoddiad mewn adfywio yn y Rhyl, a gefnogwyd gan arian grant sylweddol, sydd wedi arwain at lawer o waith da yn cael ei gwblhau.

- 4.2 Mae cam presennol gweithgaredd Adfywio yn adeiladu ar sylfeini a osodwyd dros y blynyddoedd blaenorol gyda chanolbwynt ar Adfywio Canol y Dref. I gydnabod yr heriau oedd yn wynebu Canol y Dref, cafodd proses uwchgynllunio ei gynnal, gan gydweithio gydag ystod o bobl a phartneriaid i ddatblygu gweledigaeth. Mabwysiadwyd Gweledigaeth Canol y Dref gan y Cabinet ym Medi 2019.
- 4.3 Mae'r Weledigaeth yn 'ddogfen uwchgynllun' hirdymor yr ymgynghorwyd yn helaeth arni a dylid ei gweld fel rhywbeth sy'n tanategu adfywio canol y dref ar gyfer y dyfodol agos. Bwriedir iddi gael ei defnyddio fel pwynt cyfeirio cyson ar gyfer y dyfodol i'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau, datblygwyr a buddsoddwyr yn ogystal.
- 4.4 Roedd mabwysiadu Gweledigaeth Canol y Dref yn annog adolygiad o sut mae'r Cyngor yn trefnu ei hun o ran rheoli ei rôl ar gyfer adfywio'r Rhyl. O ganlyniad, mae Grŵp Gweithredol Adfywio'r Rhyl (a sefydlwyd yn 2016) bellach wedi'i adsefydlu fel Bwrdd Rhaglen Adfywio'r Rhyl gyda threfniadau llywodraethu newydd wedi eu cytuno ym mis Gorffennaf 2020. Mae'r Bwrdd Rhaglen yn gyfrifol am oruchwylio cyfraniad y Cyngor at gyflawni Gweledigaeth Canol y Dref gyda rheoli unrhyw brosiectau adfywio o dan arweiniad y Cyngor yn y dref. Tra bod canolbwynt y Bwrdd yn bennaf ar weithgareddau o fewn Canol y Dref, bydd prosiectau adfywio eraill ar draws y Dref yn parhau fel bo'r angen.
- 4.5 Mae'r Bwrdd yn cael ei gadeirio gan Uwch-swyddog Cyfrifol y Rhaglen, y Pennaeth Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Gwasanaethau Cefn Gwlad Mae'r Uwch-swyddog Cyfrifol yn cael ei gefnogi gan Swyddog Cefnogi'r Rhaglen. Gan gymryd arweiniad o Weledigaeth Canol y Dref, mae canolbwynt y Bwrdd Rhaglen wedi'i rannu yn 5 brif Ffrwd Gwaith, pob un gyda'i "Swyddog Arweiniol" ei hun i oruchwylio darpariaeth prosiectau sy'n gwneud y ffrydiau gwaith fel a ganlyn:
- Manwerthu a Masnachol: Pennaeth Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Gwasanaethau Cefn Gwlad
 - Yr Amgylchedd: Pennaeth Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol
 - Adeiladau'r Frenhines Swyddog Arweiniol - Rheoli Asedau Strategol
 - Preswyl: Rheolwr Rhaglen - Datblygu Tai
 - Priffyrdd a Mynediad: Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch ar y Ffyrdd

Mae dogfen weledigaeth Canol y dref wedi ein helpu i ddarparu tystiolaeth o ymgynghori cadarn a bod gennym strategaeth cydlynus ar gyfer y Rhyl wrth wneud cais am arian Trawsnewid Trefi Llywodraeth Cymru ac yn fwy diweddar ein cais Cronfa Codi'r Gwastad ar gyfer Dyffryn Clwyd.

- 4.6 Mae'r Bwrdd Rhaglen yn cyd-fynd â Gweledigaeth a dangosyddion Bwrdd Datblygu Cymunedol y Rhyl, gan geisio ymdrin â'r ffactorau o amddifadedd sy'n gosod saith o'r 16 Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is yn y Rhyl yn y 10% uchaf o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is yng Nghymru trwy wella'r dangosyddion sy'n bwydo'r safleoedd Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru yn Atodiad 1. Datblygwyd Fframwaith Rheoli Perfformiad i gefnogi monitro cynnydd yn erbyn ein nodau ar gyfer y Rhyl, ac fe'i adolygir gyda gweithgor o bartneriaid gan gynnwys LIC, Heddlu Gogledd Cymru, Iechyd ac eraill.
- 4.7 Mae Aelodau'r Bwrdd hefyd yn cynnwys Pennaeth Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Marchnata, Pennaeth Gwella Busnes a Moderneiddio Dros Dro sy'n gweithredu fel cyswllt rhwng y Bwrdd Adfywio a'r Bwrdd Datblygu Cymunedol. Mae cynrychiolydd o'r adran Gyllid yn mynychu i roi diweddariad ar y sefyllfa ariannol a chyllido'r prosiectau o fewn y Rhaglen. Mae cynrychiolaeth o Is-Adran Adfywio Llywodraeth Cymru hefyd, gan sicrhau cysylltiadau da gyda strwythurau llywodraeth, cyfleoedd cyllid sy'n codi a'r blaenoriaethau cenedlaethol. Mae Atodiad 2 yn cynnwys cofrestr prosiect Rhaglen yn dangos statws mwyaf diweddar y prosiectau hyn ar Verto.
- 4.8 Gan gydnabod y bydd angen cysylltiad rhwng gweithgaredd Adfywio corfforol a gweithgareddau ehangach y Cyngor (a'i bartneriaid) ar gyfer mynd i'r afael â materion cymdeithasol a threchu tlodi, mae cysylltiadau agos yn cael eu cynnal rhwng y Bwrdd Adfywio a Bwrdd Datblygu Cymunedol y Rhyl. Bydd yna fframwaith rheoli perfformiad a rennir rhwng y Byrddau ac mae gwaith ar y gweill i sefydlu gweledigaeth a rennir ar draws y ddau Fwrdd. Mae'r Bwrdd Datblygu Cymunedol yn cynnwys cydweithio strategol gydag uwch staff o sefydliadau partner ac yn cael ei gadeirio gan aelod arweiniol iechyd a lles yn Sir Ddinbych. Mae gan y bwrdd nod hirdymor o ostwng amddifadedd yn y Rhyl, sy'n cyd-fynd â ffactorau o amddifadedd ym Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru, 2019 ac ynghyd â gwaith y Bwrdd Rhaglen, mae'n ffurfio rhan o strwythur i fynd i'r afael ag amddifadedd yn y Rhyl. Bydd thema ddrafft o ran amddifadedd yn y Cynllun Corfforaethol newydd yn

galluogi CSDd i gymryd safbwynt holistaidd ar amddifadedd a sicrhau ymdrechion i fynd i'r afael â phroblemau, gan gynhyrchu adroddiadau chwarterol i'r cabinet a chraffu.

4.9 Bydd Cadeirydd y Bwrdd yn sicrhau bod Aelod Arweiniol adfywio y Rhyl, sy'n Arweinydd y Cyngor, yn cael y wybodaeth ddiweddaraf ar waith y Bwrdd. Yn ogystal, bydd diweddariadau ar y Rhaglen yn cael eu darparu i Grŵp Ardal Aelodau y Rhyl, Grŵp Cyfeirio y Rhyl a Chyngor Tref y Rhyl fel bo'r angen. Awgrymir bod gwaith y Bwrdd Rhaglen yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn flynyddol fel rhan o drefniadau rheoli perfformiad. Darparu sicrwydd i'r Cyngor ar waith y Rhaglen. Mae Swyddog Marchnata a Chyfathrebu wedi'i benodi i weithio ar y Rhaglen 2.5 diwrnod yr wythnos a datblygwyd Cynllun Cyfathrebu Rhaglen. Bydd y Swyddog yn gweithio gyda Rheolwyr Prosiect i reoli, monitro a gwerthuso cyfathrebu ac ymgysylltu.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Bydd y prosiectau a gyflawnwyd drwy Raglen Adfywio y Rhyl yn gwneud cyfraniadau i flaenoriaethau corfforaethol 2017-2022 sydd yn Atodiad.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Nid oes yna gyllideb ymroddedig i'r Rhaglen Adfywio cyffredinol. Mae cyllid yn cael ei ddyrannu ar gyfer prosiectau o fewn y Rhaglen, yn bennaf yn defnyddio cyllid allanol, mae cyllidebau prosiect yn cael eu rheoli ar y lefel prosiect. Yn ogystal â'r cyllid cyhoeddus y bydd y Bwrdd Rhaglen yn gallu cael mynediad iddo i gyflawni'r prosiectau allweddol, mae'n bwysig bod y Bwrdd yn gweithio gyda phartneriaid sector cyhoeddus i fwyhau eu cyfleoedd buddsoddiad yn y dref.

6.2 Bydd cymeradwyaeth ffurfiol penderfyniadau gwariant yn parhau o fewn dirprwyaeth a phrosesau, gan gynnwys y gofyniad i holl gynigion gwariant cyfalaf gael eu hystyried gan y Grŵp Buddsoddi Strategol. Byddai rhannu'r prosiectau gyda'r Bwrdd Adfywio yn ystod camau cynnar yn rhoi hyder ychwanegol i'r Grŵp Buddsoddi Strategol.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ac nid yw'n gofyn am benderfyniad ac felly nid oes angen Asesiad o'r Effaith ar Les. Roedd dogfen Gweledigaeth y Rhyl sy'n arwain gwaith y Rhaglen Adfywio yn destun Asesiad o'r Effaith ar Les ym mis Gorffennaf 2019. Bydd prosiectau unigol o fewn y Rhaglen angen Asesiad o'r Effaith ar Les.

8 Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Roedd adroddiad i'r Tîm Gweithredol Corfforaethol (TGC) ym mis Mehefin 2019 ac i'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) ym mis Gorffennaf 2019 yn cynnig trefniadau llywodraethu rhwng Bwrdd Datblygu Cymunedol y Rhyl ac Adfywio y Rhyl.

8.2 Roedd dyheadau a syniadau hirdymor a fanylwyd yn Uwchgynllun a Gweledigaeth Canol Tref y Rhyl wedi eu cymeradwyo gan y Cabinet ym mis Medi 2019, gan gynnwys y dull llywodraethu a darparu arfaethedig. Mae'r Weledigaeth Canol y Dref ei hun yn ganlyniad ymdrech gydweithredol rhwng pobl o gefndiroedd cyhoeddus, preifat a chymuned, cynhaliwyd rhaglen ymgysylltu fesul cam rhwng Chwefror 2018 ac Ebrill 2019. Roedd hyn yn cynnwys y Grŵp Ardal Aelodau, Grŵp Cyfeirio y Rhyl a Chanol Tref y Rhyl.

8.3 Bydd gweithredu Cynllun Cyfathrebu'r Rhaglen yn datblygu ymwybyddiaeth cymuned eang o'r gwaith parhaus ar draws y Rhaglen. Bydd prosiectau unigol angen rheoli ac ymgysylltu gyda rhanddeiliaid yn uniongyrchol.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Fel y nodir uchod ni cheir goblygiadau ariannol uniongyrchol yn sgil yr adroddiad hwn. Fodd bynnag, fel y cydnabyddir yn Adran 6, mae'n bwysig pwysleisio bod penderfyniadau gwariant yn parhau o fewn dirprwyaethau a phrosesau presennol, gan gynnwys y gofyniad i holl gynigion gwariant cyfalaf gael eu hystyried gan y Grŵp Buddsoddi Strategol a'u cyfeirio i'r Cabinet pan fydd angen.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nid yw'n berthnasol gan fod yr adroddiad hwn yn rhoi diweddariad ac nid yw'n gofyn am benderfyniad.

11 Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol (2000)

11.2 Mae Adrannau 7.2.3, 7.4.1 a 7.4.2 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu pwerau'r Pwyllgor Archwilio mewn perthynas â'r mater hwn.